

Handläggare: Susanne Kurtson
Telefon: 08 -508 03 379

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Svar på remiss om ökad insamling av matavfall i Stockholms stad

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Maria Häggblom
Stadsdelsdirektör

Christina Heglert
Avdelningschef

Bilagor

Handlingsplan för ökad insamling av matavfall i Stockholms stad för biologisk behandling

Sammanfattning

Stockholms kommunfullmäktige har i budget för 2012 beslutat ge kommunstyrelsen och Stockholms stadshus AB i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att nå det nationella målet om insamling av matavfall för biologisk behandling. Handlingsplanen beskriver vilka åtgärder och mål som ska leda till att 50 % av matavfallet samlas in för biologisk behandling före utgången av 2018. Flera av Spånga-Tenstas förskolor har kvalificerat sig för Grön Flagg och sorterar ut matavfallet. På förvaltningshuset har en dialog startat med fastighetsägaren om hur förbereda för kärl för uppsamling och hämtning av matavfall. Stadsdelsnämnden välkomnar matavfallsplanen. Som planen beskriver behövs budget till såväl infrastruktursatsningar som återkommande informationskampanjer till anställda vid förvaltningen. Även om planen avser stadens egna verksamheter efterlyser förvaltningen vid planering att hänsyn tas vid nybyggnation av områden till lättillgänglig matavfallsinsamling.

Ärendet

Stockholms kommunfullmäktige har i budget för 2012 beslutat ge kommunstyrelsen och Stockholms stadshus AB i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att nå det nationella målet om insamling av matavfall för biologisk behandling. Det nationella målet finns under miljökvalitetsmålet - God bebyggd miljö. Den 8 maj 2012 beslutade regeringen att målet för matavfallsinsamling ska vara 50 % år 2018. Handlingsplanen beskriver vilka åtgärder och mål som ska leda till att 50 % av matavfallet samlas in för biologisk behandling före utgången av 2018.

Målet för stadens egna drivna verksamheter är att samtliga ska ha system för matavfallsinsamling senast vid utgången av år 2018.

Utredningen omfattar enbart det matavfall som ingår i kommunens insamlingsansvar, det vill säga det som hör till kategorin hushållsavfall och därmed jämförligt avfall från verksamheter. Således omfattas inte matavfall från till exempel livsmedelsindustri och grossister. Hänsyn har inte tagits till en eventuell kommande lagändring av vilket avfall som faller under kommunens insamlingsansvar. Mål för matavfallsinsamlingen återfinns även i stadens avfallsplan och miljöprogram.

Det är även prioriterat att minska mängden matavfall, vilket dock ligger utanför denna utredning.

Syftet med separat insamling av matavfall är för Stockholm, liksom övriga delar av landet, att matavfall tas omhand så att både växtnäringen och energin utnyttjas.

- Matavfallet innehåller exempelvis fosfor och kalium som är ändliga resurser.
- Biogasen från rötning kan ersätta fossila bränslen.
- Biogas som fordonsbränsle minskar utsläppen av partiklar och kväveoxider.

I Stockholm och i regionen överstiger efterfrågan utbudet av biogas som drivmedel. Handlingsplanen ska leda till ökad produktion av biogas.

Hämtningssystem

Hushållsavfall inom staden hämtas manuellt eller maskinellt. I fastigheter med säckhämtning är det svårt av byggnadstekniska skäl att övergå till kärllhämtning. Andel fastigheter med säckhämtning av total mängd fastigheter med manuell hämtning är i innerstaden 62 procent och totalt i staden 44 procent.

Svar på remiss om ökad insamling av matavfall i Stockholms stad

De maskinella system som finns tillgängliga är bottentömmande behållare, stationär sopsug, mobil sopsug och storbehållare.

Storkök, restauranger och butiker sorterar ut matavfall och materialet samlas in via kärl, container, kvarn till egen tank och kombinerad fettavskiljare/matavfallstank. I en och två-familjshus sker insamling via separat matavfallskärl. Ett begränsat antal flerfamiljsfastigheter har insamling via separata kärl, bottentömmande behållare, mobil och stationär sopsug. Cirka 4000 abonnenter har avfallskvarn kopplad direkt till avloppsnätet.

Av hushållsavfallet är cirka 38 procent matavfall. Totalt samlas in 234 000 ton, 38 procent ger cirka 89 000 ton. En del av matavfallet samlas in genom den separata insamlingen, drygt 7 000 ton. Den teoretiska mängden matavfall som finns inom det kommunala ansvaret är cirka 96 000 ton. Mängden matavfall som skall samlas in för att uppfylla det nationella inriktningsmålet blir då 50 procent av dessa cirka 96 000 ton eller cirka 48 000 ton.

Nationella avfallsplanen anger att i de fall matavfallet samrötas med andra substrat som gödsel eller slakteriavfall kan matavfallet räknas in i målet så länge rötresten kan återföras som gödselmedel, förutsatt att det inte innebär en risk för spridning av oönskade ämnen. Vid samrötning med avloppsslam finns det risk för att rötresterna innehåller för höga halter av oönskade ämnen.

Avgift

En- och tvåfamiljsfastigheter får en viktbaserad avgift, vilket innebär att fastigheten får en minskad avgift när fastigheten har separat matavfallsinsamling. Avgiften kopplas till avlämnad mängd avfall i kilo. Matavfallsinlämning är frivillig för boende men för restauranger som serverar fler än 25 portioner per dag föreslås att det ska vara obligatoriskt. Taxan i sig styr dock inte helt insamlingsgraden. Det finns städer som har högre andel matavfall som samlas in och med högre taxor än Stockholm. Faktor som informationsinsatser, hur länge systemet varit i drift kan ha stor påverkan på resultatet.

Kostnaden för insamling och behandling av 48 000 ton matavfall beräknas öka med 105,3 mnkr, vilket motsvarar en taxehöjning med 23 procent jämfört med 2013 års taxeuttag.

Biogasproduktion

Det är tekniskt möjligt att i samarbete mellan Trafikkontoret/avfall och Stockholm Vatten behandla cirka 48 000 ton matavfall per år genom rötning och ökad produktion av fordonsbränsle men om inte kapacitet för behandling av såväl fast som flytande matavfall skapas inom staden måste behandlingen göras vid upphandlade anläggningar utanför staden, vilket också kan vara nödvändigt under utbyggnadsperioden av matavfallsinsamlingen. Behandling utanför staden ger

Svar på remiss om ökad insamling av matavfall i Stockholms stad

begränsad rådighet över såväl kapacitet som framtida kostnader för transporter till behandlingsanläggningarna, behandlingkostnader och behandlingskapacitet. När matavfall rötas vid anläggning utanför staden kan också möjligheten att återföra biogasen till Stockholm bli begränsad.

Staden arbetar redan idag utifrån en biogasstrategi där den viktigaste åtgärden är att öka matavfallsinsamlingen. Till grund för biogasstrategin ligger en utredning där insamlingsmetoder jämförs i syfte att visa hur mycket biogas de olika insamlingsalternativen ger, samt storleksordningen på investeringar i samband med införande av respektive teknik. De tre alternativen som jämförs är:

- Köksavfallskvarn till avloppsnät och rötning vid avloppsreningsverk.
- Insamling via kärl och separat rötning.
- Köksavfallskvarn till tank och separat rötning.

Störst gasutbyte till lägst kostnad fås om insamlingen sker via kärl, medan minst gas till högst kostnad fås om insamlingen sker via kvarn till avloppsledningsnätet. Insamling via kvarn till slutna tank ger stora gasmängder, men kräver en större investering. Om syftet med insamling av matavfall är att få så stora biogasvolymmer som möjligt bör inte kvarn till avloppsledningsnätet vara ett förstahandsalternativ.

Optisk sortering

Optisk sortering är när hushållsavfallet läggs i skilda påsar av olika färg. Varje typ av avfall (fraktion) har sin egen färg på påsen till exempel grön påse för matavfall och vit påse för övrigt hushållsavfall. De som bor i lägenheten separerar avfallet i de olika fraktionerna och lägger sedan samtliga påsar i samma kärl eller via samma sopnedkast. I anläggningen tippas samtliga påsar upp på ett transportband. På sin färd på transportbandet läses färgen på respektive påse av och efter denna avläsning skjuts påsen av transportbandet till respektive container för varje fraktion.

Investeringar

För att nå målet att samtliga av stadens egna drivna verksamheter ska ha matavfallsinsamling, krävs investeringar i infrastruktur. Generellt gäller att moderna maskinella lösningar, som förespråkas i denna handlingsplan, är dyrare än omoderna, arbetsmiljömässigt tveksamma kärllösningar. Fortsatt utredning kan visa vilka lösningar som kan komma i fråga för stadens skolor och förskolor. Vissa skolor kommer att få en hyresökning medan andra skolors investeringar kommer att täckas centralt inom förvaltningen. Det kan också konstateras att förskolor enhetsmässigt oftast är betydligt mindre än skolorna och därför inledningsvis

bedöms kunna tillämpa mindre kostnadskrävande lösningar under en övergångsperiod.

Spånga-Tensta perspektiv

Flera av Spånga-Tenstas förskolor har kvalificerat sig för Grön Flagg och sorterar ut matavfallet. På förvaltningshuset har en dialog startat med fastighetsägaren om hur förbereda för kärl för uppsamling och hämtning av matavfall. Många medarbetare har med sig matlådor och det finns en stor potential att minska mängden avfall genom att sortera matavfallet för sig.

Ärendets beredning

Ärendet är berett vid den strategiska staben.

Förvaltningens förslag

Stadsdelsnämnden välkomnar planen för ökad insamling av matavfall. Nämnden har tidigare svarat på en remiss om avfallsplan. Planen för ökad insamling av matavfall har koppling till avfallsplanen.

Nämnden vill poängtera att det ska finnas tillgängliga alternativ för insamling av matavfall. Som planen beskriver behövs budget till såväl infrastruktursatsningar som återkommande informationskampanjer till anställda vid förvaltningen. Även om planen avser stadens egna verksamheter efterlyser förvaltningen att hänsyn tas vid nybyggnation av områden till lättillgänglig matavfallsinsamling. I Spånga-Tensta bör de kommunala bostadsbolagen göra satsningar för att underlätta för de boende att separera matavfall.

Nämnden vill särskilt framhålla behovet av att invånare och verksamma får tillräcklig kunskap om hur insamlingen av matavfall kan öka och hur systemet fungerar. Ett pedagogiskt material som även har bilder bör tas fram för att öka förståelsen för hur hanteringen ska ske. Materialet bör även tas fram på olika språk så att nyanlända till Sverige förstår hur de ska hantera sitt avfall och hur sopor ska sorteras. De kommunala bostadsbolagen har del i att förmedla kunskap om avfallshantering till sina hyresgäster. Invånare och företagare bör motiveras och få rätt kunskap för att kunna sortera rätt och på så sätt öka insamlingen av matavfall.